

До:

Комисия по икономическа политика, инвестиции и индустрия към Народното събрание (НС)

На вниманието на: доктор Стефан Белчев, председател, и членовете на комисията
област София, община Столична, град София, площад „Княз Александър I“ №1,
ПК 1169

имейл: 52_KIPII@parliament.bg

От:

„Лев Кредит“ ЕООД, вписано като финансова институция в Регистъра по чл. 3а, ал. 1 от Закона за кредитните институции (ЗКИ), воден от Българска народна банка (БНБ), Удостоверение с регистрационен №BGR00421, вписано в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел (ТРПЮЛНЦ) при Агенция по вписванията (АВ) под ЕИК 205551187, със седалище и адрес на управление: област Шумен, община Шумен, град Шумен, улица „Васил Левски“ №5, представлявано от управителя Десислава Георгиева Филипова

Изходящ №12/09.10.2026г.

СТАНОВИЩЕ

ОТНОСНО: Законопроект за потребителския кредит №52-602-01-41, внесен от Министерския съвет (МС) на 11.09.2026г. и приет на първо гласуване на 23.09.2026г. - достъп на кредиторите до данните на Националната агенция за приходите (НАП) за заетостта и дохода на потребителите

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ДАМИ И ГОСПОДА НАРОДНИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ,**

„Лев Кредит“ ЕООД отпуска потребителски кредити по Закона за потребителския кредит (ЗПК) и Закона за кредитите за недвижими имоти на потребители (ЗКНИП) и подкрепя законопроекта и задължителната обстойна оценка на кредитоспособността, която той въвежда. Дружеството подкрепя изрично и предложенията, направени при обсъждането в комисията и при първото гласуване: повишаване на минимален капитал за дружествата, които отпускат потребителски кредити, и забрана дружество, вписано в регистъра на БНБ, да преотдава правата си на трети лица. Предлагаме едно допълнение, без което тази оценка остава неравна за кредиторите: изрично законово основание финансовите институции, платежните институции и дружествата за електронни пари, които отпускат кредити, да получават данните на НАП за заетостта и дохода на потребителите, каквото банките имат от 27.03.2026г.

1. Проблемът. Законопроектът изисква оценката на кредитоспособността да се основава на подходяща и точна информация за доходите и разходите на потребителя и кредиторът да проверява тази информация по подходящ начин, включително чрез документи от независими източници (чл. 20, ал. 1 и 4 от законопроекта). Той задължава кредитора да прави справка в Централния кредитен регистър, позволява му да получава

данни от Единната система за гражданска регистрация и административно обслужване на населението (ЕСГРАОН) и допуска справки в други бази данни „само когато това е предвидено изрично в закон“ (чл. 20, ал. 8 - 10 от законопроекта). Такова изрично основание за данните за заетостта и дохода е чл. 25, ал. 5 от Закона за Националната агенция за приходите (ЗНАП), но той дава данните от Регистъра на заетостта и данните за осигурените лица чрез Информационната система за обмен на справочна и удостоверителна информация (RegiX) само на търговските банки и на клоновете на чуждестранните банки. Самата държава замисли единния електронен трудов запис като документ, с който работникът доказва трудовите си факти без документи от работодателя си, включително при кандидатстване за кредит - така го описва оценката на въздействието на Министерството на труда и социалната политика (МТСП) към проекта на Наредбата за вписване в регистъра на заетостта (2024г.).

Финансовите институции, които имат същото задължение за оценка, остават без този достъп. Дружеството проверява дохода по служебна бележка от работодателя - за дни, а понякога за 1 до 2 седмици, вместо за 15 до 30 минути, с риск от подправени бележки. По оценка на дружеството **повече от половината** кредитоискатели, от които то е поискало служебна бележка, се отказват от искането си, а част от тях се обръщат към „сивия“ сектор, където няма нито оценка на кредитоспособността, нито защитата на закона. При първото гласуване в пленарната зала също беше посочено, че представителите на сектора „нямат достъп до различни данни, чрез което е ограничено те да установят каква е кредитоспособността на бъдещия кредитоискател“ (стенографски протокол от 23.09.2026г.).

2. Банките вече ползват данните. По публичната статистика на RegiX за последния месец към 02.10.2026г. 19 банки и клонове на чуждестранни банки са **направили 31.5% от всички справки в Регистъра на заетостта**, който ползват още държавни органи, общини, съдилища и частни съдебни изпълнители, а сред ползвателите на регистъра няма нито една финансова институция (**приложението**). Банките получават данните от първичния източник в момента на искането, а дружеството - след дни, от документ, който кредитоискателят сам набавя.

3. Защо достъпът трябва да е еднакъв. Задължението за оценка и за проверка на информацията е едно и също за банките и за финансовите институции - по действащите ЗПК и ЗКНИП и по законопроекта. Директива (ЕС) 2023/2225 относно договорите за потребителски кредити изисква информацията за доходите да се подлага на надлежна проверка за истинност (чл. 18, параграф 3), а в чл. 19, параграф 2 допуска до базите данни за оценка на кредитоспособността кредиторите, които са под надзора на компетентния национален орган и спазват изцяло Общия регламент относно защитата на данните (Регламент (ЕС) 2016/679). Мотивите на законопроекта следват същия критерий: достъпът до базите данни „ще се предоставя само на кредитори, които са обхванати от изискване за разрешение, регистрация и надзор и които спазват Регламент 2016/679“.

Финансовите институции отговарят на този критерий. Те се вписват в регистъра на БНБ само ако отговарят на изисквания за капитала, за управляващите и за собствениците (чл. 3а, ал. 2 от ЗКИ), прилагат вътрешни правила за управление и вътрешен контрол, отчитат се пред БНБ и подлежат на проверки, включително на място

(чл. 14 - 16 от Наредба №26 от 23.04.2009г. за финансовите институции), и се заличават, ако не изпълняват задълженията си (чл. 3а, ал. 6, т. 3 от ЗКИ). Законопроектът сам допуска до Централния кредитен регистър кредиторите под контрол или надзор на Комисията за защита на потребителите (КЗП) или на БНБ (чл. 21, ал. 2 от законопроекта), а действащият чл. 56, ал. 1, т. 1 - 3 и ал. 2 от ЗКИ поставя банките и финансовите институции при еднакви условия в този регистър. Платежните институции и дружествата за електронни пари, отпускащи кредити по реда на чл. 21 от Закона за платежните услуги и платежните системи (ЗПУПС), са лицензирани от БНБ и са под нейния надзор, а Централният кредитен регистър ги обхваща наравно с банките и финансовите институции (чл. 56, ал. 1, т. 3 от ЗКИ).

В общественото обсъждане на законопроекта Министерството на икономиката, инвестициите и индустрията отговори, че чл. 25, ал. 5 от ЗНАП дава тези данни на банките и че „със закон може да се предостави достъп и на други кредитори до тази база данни“. Пред комисията Националната асоциация за защита на потребителите (НАЗП) посочи, че за данните за дохода и заетостта на потребителя „такова изрично основание засега не е създадено“. Същото предлага и Сдружение „Българската предприемаческа асоциация“ (BESCO) в становището си до комисията от 05.10.2026г.: „Равният достъп до публична информация при равни задължения е елементарно условие за конкурентен пазар.“ Второто гласуване е мястото, където това основание може да бъде създадено. Същата разпоредба е предмет и на предварително проучване на Комисията за защита на конкуренцията (КЗК) по искане на друга финансова институция за застъпничество за конкуренцията, по което дружеството е поканено да представи становище (писмо на КЗК с изходящ №ИЗР-1816/15.09.2026г.).

4. Предложение. Предлагаме в преходните и заключителните разпоредби на законопроекта да се създаде нов параграф със следния текст:

„§ ... В Закона за Националната агенция за приходите в чл. 25, ал. 5 думите „Търговските банки и клоновете на чуждестранните банки“ се заменят с „Търговските банки, клоновете на чуждестранните банки, финансовите институции, вписани в регистъра по чл. 3а, ал. 1 от Закона за кредитните институции, и платежните институции и дружествата за електронни пари, отпускащи кредити по реда на чл. 21 от Закона за платежните услуги и платежните системи,“.

Така изричното основание по чл. 20, ал. 10 от законопроекта ще е налице и за финансовите институции, платежните институции и дружествата за електронни пари, за същите данни, за същата цел и при същите гаранции за защитата на личните данни като за банките. Промяната в ЗНАП ще обхване и оценката на кредитоспособността по ЗКНИП, за която чл. 25, ал. 5 от ЗНАП също се прилага. Ако комисията предпочете основанието да е в самия закон, то може да бъде създадено като нова алинея в чл. 20 от законопроекта.

5. Готовност. „Лев Кредит“ ЕООД е готово да предостави на комисията допълнителна информация и да участва в обсъждането на законопроекта.

Приложение:

Справка за ползвателите на Регистъра на заетостта на НАП за последния месец към **02.10.2026г.**, по публичната статистика на **RegiX**.

С уважение,

Desislava

Georgieva Filipova

Digitally signed by Desislava
Georgieva Filipova
Date: 2026.10.09 01:25:34 +03'00'
Adobe Acrobat Reader version:
2026.002.21931

Десислава Георгиева Филипова

Управител, „Лев Кредит“ ЕООД, ЕИК 205551187

Дата: **09.10.2026г.**

Приложение

към становище с изходящ №12/09.10.2026г. на „Лев Кредит“ ЕООД по законопроекта за потребителския кредит №52-602-01-41

СПРАВКА

за ползвателите на Регистъра на заетостта на Националната агенция за приходите (НАП) за последния месец към 02.10.2026г.

1. Източник. Справката е изготвена от „Лев Кредит“ ЕООД по публичната статистика на Информационната система за обмен на справочна и удостоверителна информация (RegiX), „Преглед на статистиката за последния месец“, на адрес <https://info-regix.egov.bg/public/statistics/month>. За всеки ползвател и за всеки регистър статистиката показва броя на заявките за справки („Бр. заявки“), отправени към регистъра през последния месец към момента на последното ѝ обновяване. Справката отразява статистиката, обновена на 02.10.2026г. в 17:05 часа и записана от дружеството в същия ден.

2. Обхват. Справката обхваща Регистъра на заетостта, администриран от НАП, с всички 397 ползватели, които статистиката посочва за него (статистиката съдържа 407 реда за регистъра, защото 10 ползватели са посочени на повече от един ред, а заявките по редовете на един ползвател са събрани). Ползвателите са групирани по вид според наименованието им в статистиката, а банките са посочени с наименованието им по списъка на Българската народна банка (БНБ). Дялът на всеки ползвател е броят на неговите заявки спрямо всички заявки към регистъра.

Таблица 1. Ползватели на Регистъра на заетостта по вид, подредени по дял от заявките

Вид ползватели	Брой ползватели	Дял от заявките
Държавни органи и институции	38	33.43%
Банки и клонове на чуждестранни банки	19	31.46%
Частни съдебни изпълнители	164	24.94%
Общини и райони на общини	127	9.05%
Съдилища и Висшият съдебен съвет	48	1.12%
Нотариуси	1	под 0.01%
Общо	397	100.00%

Таблица 2. Банките и клоновете на чуждестранни банки сред ползвателите, подредени по дял от заявките

№	Банка или клон на чуждестранна банка	Дял от заявките
1	„Банка ДСК“ АД	8.51%
2	„ЮРОБАНК БЪЛГАРИЯ“ АД	8.20%
3	„УниКредит Булбанк“ АД	7.06%
4	„ОБЕДИНЕНА БЪЛГАРСКА БАНКА“ АД	3.73%
5	„ПЪРВА ИНВЕСТИЦИОННА БАНКА“ АД	1.77%
6	„ЦЕНТРАЛНА КООПЕРАТИВНА БАНКА“ АД	0.95%
7	„ПроКредит Банк (България)“ ЕАД	0.57%
8	Бигбанк АС - клон България	0.21%
9	„ТИ БИ АЙ Банк“ ЕАД	0.12%
10	„ИНВЕСТБАНК“ АД	0.09%
11	„АЛИАНЦ БАНК БЪЛГАРИЯ“ АД	0.07%
12	„ОБЩИНСКА БАНКА“ АД	0.05%
13	„БЪЛГАРО-АМЕРИКАНСКА КРЕДИТНА БАНКА“ АД	0.05%
14	„ТЪРГОВСКА БАНКА Д“ АД	0.04%
15	„БЪЛГАРСКА БАНКА ЗА РАЗВИТИЕ“ ЕАД	0.03%
16	„ТЕКСИМ БАНК“ АД	0.01%
17	„ИНТЕРНЕТЪНЪЛ АСЕТ БАНК“ АД	0.01%
18	„ТОКУДА БАНК“ ЕАД	под 0.01%
19	ТЕ-ДЖЕ ЗИРААТ БАНКАСЪ - КЛОН СОФИЯ	под 0.01%
	Общо	31.46%

Сборът на дяловете в таблица 2 може да се различава от общия дял с 0.01% поради закръгляне.

3. Финансовите институции. Сред ползвателите на регистъра няма финансова институция по чл. 3а от Закона за кредитните институции (ЗКИ), нито друго търговско дружество освен банките и клоновете на чуждестранни банки от таблица 2. Останалите ползватели са държавни органи и институции, общини и райони на общини, съдилища и Висшият съдебен съвет, частни съдебни изпълнители и един нотариус.

Desislava
Georgieva
Filipova

Digitally signed by Desislava
Georgieva Filipova
Date: 2026.10.09 01:24:55 +03'00'
Adobe Acrobat Reader version:
2026.002.21931